

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 1.6.2011
COM(2011) 311 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА
И ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ**

**Стратегическа визия за европейските стандарти: към по-голям и ускорен
устойчив растеж на европейската икономика до 2020 г.**

(текст от значение за ЕИП)

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА И ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ

Стратегическа визия за европейските стандарти: към по-голям и ускорен устойчив растеж на европейската икономика до 2020 г.

(текст от значение за ЕИП)

1. СТРАТЕГИЧЕСКА ВИЗИЯ ЗА СТАНДАРТИТЕ В ЕВРОПА

1.1. Европейски стандарти

Стандартите са документи, които се прилагат доброволно, и с тях се определят технически или качествени изисквания, на които могат да отговарят съществуващи или бъдещи продукти, производствени процеси, услуги или методи. Стандартите са резултат от доброволното сътрудничество между предприятията, органите на публичната власт и другите заинтересовани страни, които си сътрудничат в рамките на система на основата на отвореност, прозрачност и консенсус.

Стандартите допринасят за търговския обмен поради своето въздействие за намаляване на разходите и разминаването в информацията между предлагането и търсенето, особено при трансграничните търговски операции. При няколко иконометрични изследвания се установи **ясна връзка на макроикономическо ниво между стандартизацията в икономиката, увеличението на производителността, ръста на търговията и цялостния икономически растеж**. Икономическите ползи от стандартизацията могат да варират значително между отделните държави от ЕС. Проучванията показват, че въздействието на стандартите върху годишния ръст на БВП може да бъде в диапазона от 0,3 % до 1 %. За Германия това отражение е изчислено на 1 % от brutния национален продукт, за Франция — на 0,8 %, а за Обединеното кралство — само на 0,3 %.

Един от отличителните аспекти на доброволното сътрудничество между предприятията, органите на публичната власт и другите заинтересовани страни в ЕС е увеличаващият се брой на **европейските стандарти**, приети от европейските организации за стандартизация (наричани по-нататък „ЕОС“)¹ и прилагани в целия ЕС. ЕОС са независими организации, подчинени на разпоредбите на частното право. За предприятията европейските стандарти обобщават най-добрите практики в конкретни области, тъй като те са израз на знанията на всички участващи субекти. **Основната част от европейските стандарти продължават да бъдат инициирани от предприятията**, като това

¹ ЕОС са Европейският комитет за стандартизация (CEN), Европейският комитет за стандартизация в електротехниката (CENELEC) и Европейският институт за стандарти в далекосъобщенията (ETSI).

идва да покаже, че тези инструменти най-вече отговарят на техните нужди и тяхното разработване се обуславя от частния сектор.

Европейската стандартизация беше изключително успешна и е един от движещите фактори при създаването на вътрешния пазар на стоки. Европейските стандарти заместват националните стандарти, които често са противоречащи и поради това могат да създадат технически пречки за достъпа до даден национален пазар. Много европейски стандарти се разработват от ЕОС по искане на Комисията. Голяма част от тези стандарти, приети от ЕОС по искане на Комисията, са т. нар. „хармонизирани стандарти“, които гарантират, че продуктите отговарят на съществените изисквания, установени в законодателството на ЕС за хармонизиране. Съблюдаването на европейски хармонизиран стандарт гарантира съответствието с приложимите изисквания, включително онези към безопасността, които са установени в релевантните законодателни актове на ЕС за хармонизиране. Използването на хармонизираните стандарти обаче продължава да бъде доброволно и производителите могат да прибегнат и до друго техническо решение, което да доказва, че продуктите им отговарят на съществените изисквания. Процентът на европейските стандарти, които са хармонизирани, се увеличи през последните две десетилетия от 3,55 % на 20 % през 2009 г.

Европейските стандарти и европейската стандартизация са много ефективни инструменти на политиката на ЕС. Въпреки че стандартите и стандартизацията имат много по-големи ползи за европейската икономика, те са използвани като политически инструменти, за да осигурят, наред с другото, оперативната съвместимост на мрежите и системите, доброто функциониране на единния пазар, високото ниво на защита на потребителите и на опазване на околната среда, повече иновации и по-активното социално приобщаване.

Безопасността на потребителите е много важен аспект в значителен брой европейски стандарти. Обикновено тя е въпрос от първостепенна важност при изготвянето и приемането на европейските стандарти. Обратно, ако се породят опасения във връзка с безопасността, когато продуктът вече е пуснат на пазара (например в резултат на проверка при надзора на пазара), тези опасения следва да се вземат предвид при подготовката на нов стандарт или при прегледа на вече съществуващ такъв. Поради това е налице тясна връзка между стандартизацията, безопасността на продуктите и наблюдението на пазара, която ще се засили при бъдещия преглед на законодателната рамка по отношение на наблюдението на пазара.

Европейските и другите стандарти са необходими в едно общество на цифровите технологии, за да се обезпечи оперативната съвместимост на мрежите и системите, особено в областта на информационните и комуникационните технологии (наричани по-нататък „ИКТ“). В едно такова общество решенията в сферата на ИКТ се използват във всички икономически сектори и във всекидневния ни живот. Трябва да е възможно да се установи връзка между решенията, приложенията и услугите в ИКТ; те следва да бъдат оперативно съвместими, а това от своя страна изисква стандарти.

1.2. ...в бързо променяща се световна среда

Светът се промени обаче. Досега стандартите се ограничаваха до продуктите, но понастоящем все повече се отнасят до процеси и производствени методи, като обхващат широк диапазон от аспекти. В бъдеще **европейската стандартизация ще има ключова роля в много и различни области, още по-многобройни, отколкото сега**, като се започне от подпомагането на европейската конкурентоспособност, през защитата на потребителите, подобряването на достъпността за хората с увреждания и възрастните лица и се стигне до борбата с изменението на климата и ефективното използване на ресурсите. За да се реагира бързо на променящите се нужди във всички сфери, ще се наложи изработването на всеобхватна, отворена, ефикасна и технически осъвременена система за европейска стандартизация. Тя ще се изгради на базата на силните страни на системата, която съществува към днешна дата, но ще трябва също така да бъде гъвкава и с възможност да осигурява решения при появата на бъдещи предизвикателства.

Особено важно е в областите, в които Европа е „двигателят“ на иновациите при разработване на нови видове търгуеми стоки, услуги и технологии — например електрическите автомобили, сигурността, енергийната ефективност и интелигентните мрежи, — европейските стандарти да се създават бързо, като целта ще бъде те да се утвърждават като международни стандарти. Това би дало възможност да се извлекат максималните предимства от водещата роля и да се увеличи конкурентоспособността на европейската промишленост. В такива случаи, макар ролята на ЕОС да е ключова, всяко забавяне в изготвянето на стандарт ще води до бързо законодателно действие от страна на Комисията.

Европейският съвет от 4 февруари 2011 г. потвърди, че стандартизацията е ключово рамково условие за увеличаване на частните инвестиции в иновативни стоки и услуги и че **процесите на стандартизация следва да се ускорят, опростят и модернизират**. От основно значение за европейската икономика е **европейската стандартизация да се приспособи в още по-голяма степен към бързо променящата се световна среда и икономическа конюнктура**. Бързото скъсяване на иновационните цикли, съвместимостта на технологии, силната световна конкуренция и появата на нови субекти на международната сцена биха могли да породят опасения във връзка с устойчивостта на системата за европейска стандартизация при справянето с тези предизвикателства. В новата епоха на глобализация стратегическата роля на процеса на стандартизация не може да се ограничи до подпомагане на прилагането на европейското законодателство. Днес, в много области стандартизацията все повече се извършва в световен мащаб и често — чрез динамични и бързо реагиращи форуми и консорциуми, например в областта на ИКТ. В тази връзка стратегическото използване на стандартите, от една страна, и европейската стандартизация, от друга, са ключови предимства за осигуряване на конкурентоспособността на ЕС и са средство от първостепенна важност за разпространение на знанията, за оперативната съвместимост, утвърждаването на новите идеи и насърчаването на иновациите. Същевременно европейските стандарти могат да допълнят, но не могат да заместят европейското законодателство или да премахнат необходимостта европейският законодател да търси решения на основните въпроси в ЕС.

Европейската стандартизация ще обхване нови области и обекти. В условията на бързо променяща се икономическа среда и при все по-голяма глобализация стандартите ще станат още по-незаменимо средство с оглед на международната търговия. **Успехът от прилагането на европейските стандарти обаче ще зависи от легитимността и ефикасността на процеса на приемането им.** Процесът трябва да стане по-отворен и по-бърз, ако искаме европейските стандарти да имат роля в световен мащаб.

Стандартизацията ще играе важна роля в подкрепа на изпълнението на стратегията „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, както е подчертано в няколко водещи инициативи. В съобщението „Съюз за иновации“² се подчертава, че е необходима динамична и бързо реагираща система за европейска стандартизация, за да се окаже подкрепа за развитието на иновациите. Във водещата инициатива за индустриалната политика³ е изтъкната нуждата от европейска стандартизация, която бързо да реагира в условията на динамично променящ се свят, за да се подпомага европейската конкурентоспособност на световния пазар и за да се отговори на потребностите на предприятията и органите на публичната власт. В Програмата в областта на цифровите технологии за Европа⁴ се извежда на преден план значението на стандартите в областта на ИКТ с оглед на осигуряване на оперативната съвместимост между устройства, приложения, хранилища на данни, услуги и мрежи. Във водещата инициатива „Европа за ефективно използване на ресурсите“⁵ се подчертава важната роля на стандартите за насърчаване на екологичните иновации. Стандартизацията има роля и в политическите мерки, като тези, които са посочени в „Акт за единния пазар“⁶, съобщението за търговията, растежа и световните дела⁷, стратегията за хората с увреждания за периода 2010—2020 г.⁸ Европейската стандартизация е поставена на преден план и при прегледа на инициативата „Small Business Act“ за Европа.⁹ В съобщението за новата стратегия във връзка с промените в съседните държави¹⁰ също се откроява нуждата държавите партньори да изпълняват ангажиментите по приемане на стандартите на ЕС в рамките на преговорите по задълбочените и всеобхватни споразумения за свободна търговия (DCFTA).

Системата за европейска стандартизация в подкрепа на изпълнението на стратегията „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж ще трябва да отговори на следните **стратегически цели**:

- (1) **стандартите трябва да достигат бързо до заинтересованите лица, особено, но не само, за обезпечаване на оперативната съвместимост между услугите и приложенията в областта на информационните и комуникационните технологии, за да може Европа да извлече**

² COM(2010) 546.

³ COM(2010) 614.

⁴ COM(2010) 245.

⁵ COM(2011) 21.

⁶ COM(2011) 206.

⁷ COM(2010) 612.

⁸ COM(2010) 636.

⁹ COM(2011) 78.

¹⁰ COM(2011) 303.

максимални ползи от ИКТ. Най-релевантните ИКТ стандарти, разработени от ЕОС или от световни форуми и консорциуми в ИКТ, следва да имат по-важна роля при осъществяване на целите на обществената политика и с оглед на удовлетворяване на социалните нужди, при условие че тези стандарти отговарят на набор от критерии за качеството. Следва да се осигури възможност за използване на тези стандарти в областта на обществените поръчки или за улесняване на формирането на политиките и изготвянето на законодателни актове;

- (2) стандартизацията в рамките на ЕС ще продължи да допринася значително за развитието на европейската икономика. Европейските стандарти са **мощно средство за предприятията да увеличават своята конкурентоспособност**. Тъй като европейските стандарти се използват преди всичко от предприятията като инструмент за улесняване на навлизането на пазара на иновативни стоки и за съкращаване на производствените разходи, **стандартите трябва да вървят едновременно с все по-бързите цикли на разработване на продуктите;**
- (3) **като средство за подпомагане на много европейски политики и законодателни актове европейските стандарти, разработвани от европейските органи за стандартизация, ще трябва да отговарят на увеличаващо се търсене.** Европейската стандартизация има и ще продължи да има значително въздействие при подпомагане на функционирането на единния пазар на стоки и услуги и при предотвратяване на създаването на пречки пред търговията в ЕС. Използването на стандартите като стратегическо средство е възможно чрез отдавнашна традиция на стабилно партньорство между специалисти от предприятията, участващи на доброволни начала, и експерти от публичните органи на ЕС, ЕОС, националните органи за стандартизация (наричани по-нататък „НОС“) и други организации, разработващи стандарти. ЕОС отговарят за управлението на изготвянето и приемането на европейските стандарти, като се консултират със своите членове¹¹;
- (4) **европейските стандарти ще засягат все повече групи в европейското общество,** включително предприятия от всички браншове и много граждани. Стандартът е резултат от консенсуса, постигнат между лицата, които участват в разработването му. Достатъчно широкият кръг от участници е от ключово значение за приемането на стандарта от страна на предприятията и потребителите. **Ето защо системата за европейска стандартизация трябва да включва възможно най-широк кръг от участници,** като всички партньори поемат ангажимента да съблюдават правилата на една система на базата на основните ценности на отвореност, прозрачност и научна обоснованост. Също така непрекъснатото усъвършенстване на структурите и управлението на

¹¹ Членове на CEN и CENELEC са НОС, докато ETSI използва „смесен“ модел, в който членовете от предприятията участват пряко в разработването на стандартите, а националните комитети вземат участие в крайните етапи на приемане на съответния европейски стандарт.

стандартизацията ще налага ефективно и по-тясно сътрудничество между всички партньори, преди всичко между европейските органи за стандартизация и националните органи за стандартизация, от една страна, и органите на публичната власт и законодателите, от друга;

- (5) **стандартите имат значима роля в подпомагане на конкурентоспособността на европейските предприятия на световния пазар**, като им дават възможност за достъп до чуждестранни пазари и за установяване на бизнес партньорства в целия свят.

В стратегията е набелязан пакет от мерки, както законодателни, така и незаконодателни. Законодателните мерки се съдържат в придружаващото предложение за регламент за стандартизацията, с което са актуализирани и обединени съществуващите европейски законодателни актове и към което има оценка на въздействието¹². Незаконодателните мерки включват действия, които трябва да предприеме Комисията, и серия от препоръки, отправени до други субекти в рамките на системата за европейска стандартизация.

Всички тези мерки се основават на резултатите от широкообхватен преглед на системата за европейска стандартизация, извършен в периода 2008—2010 г., включително от доклада EXPRESS¹³, две обществени обсъждания, Бялата книга за модернизирането на стандартизацията в сферата на ИКТ в ЕС¹⁴ и няколко задълбочени изследвания. Също така те се основават на доклада на Европейския парламент от октомври 2010 г. за бъдещето на европейската стандартизация¹⁵, в който е подчертана необходимостта от надграждане върху силните страни и основните ценности на съществуващата система, като се премахнат нейните слабости и се търси верният баланс между европейското, националното и международното измерение.

Значението на европейската стандартизация за европейската икономика и конкурентоспособността на европейските предприятия означава, че ще бъде необходимо в дългосрочен план да се оценява по-редовно дали системата за европейска стандартизация може в достатъчна степен да се приспособи към бързо променящата се среда и да допринася за осъществяването на вътрешните и външните стратегически цели на Европа, особено в областта на индустриалната политика, иновациите и технологичното развитие. Първата оценка ще започне най-късно през 2013 г.

¹² В оценката на въздействието също така е оценена значимостта на дейностите по стандартизация, получаващи финансиране от ЕС, от гледна точка на изискванията на политиките и законодателството на ЕС, установени в член 6, параграф 2 от Решение № 1673/2006/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 2006 г. за финансиране на европейската стандартизация.

¹³ Експертна група за преглед на системата за европейска стандартизация (EXPRESS), „Standardisation for a competitive and innovative Europe: a vision for 2020“, доклад на Европейската комисия, 2010 г., http://ec.europa.eu/enterprise/policies/european-standards/files/express/exp_384_express_report_final_distrib_en.pdf.

¹⁴ COM(2009) 324, 3.7.2009 г.

¹⁵ A7-0276/2010.

2. ЕВРОПЕЙСКАТА СТАНДАРТИЗАЦИЯ В ПОДКРЕПА НА ИНДУСТРИАЛНАТА ПОЛИТИКА И ИНОВАЦИИТЕ

Във време на засилваща се световна конкуренция, застаряване на европейското население и бюджетни ограничения европейската конкурентоспособност зависи от способността ни да увеличим иновациите в продукти, услуги и процеси. Поради това на иновациите беше отделено централно място в стратегията „Европа 2020“ и във водещите инициативи на Комисията „Индустриална политика“¹⁶ и „Съюз за иновации“¹⁷.

Ползите от стандартите за европейската промишленост са огромни. Стандартите водят до съкращаване на разходите, най-вече в резултат на икономии от мащаба, възможността да се прогнозира техническите изисквания, намаляването на разходите по операциите и възможността за достъп до стандартизирани компоненти. Според Световната банка¹⁸ една от най-големите икономически ползи от стандартите е увеличението на производителността и ефикасността в областта на иновациите. Стандартите дават възможност на доставчиците да постигнат по-ниски единични разходи, като произвеждат големи еднородни партии. Освен това производителите придобиват умения и опит, като се концентрират върху по-малко на брой различни продукти. Друга полза е подобреният достъп до пазара в резултат на увеличената конкурентоспособност от повишената ефикасност, намалените търговски разходи, опростените договорни споразумения (тъй като характеристиките и функционалните показатели на продукта са ясни вследствие на стандартите) и подобреното качество. Стандартите водят и до по-добри отношения с доставчиците и клиентите в резултат на увеличената безопасност за потребителите, повишеното доверие, намаления риск във връзка с отговорността и по-големия избор от доставчици поради същите причини, споменати по-горе. Минималните стандарти във връзка с безопасността са най-недвусмисленият пример за стандарти, използвани за решаване на проблемите, породени от неточната информация. Европейските стандарти са от огромна полза за конкурентоспособността на предприятията от областта на транспорта, машиностроенето, електротехническите продукти и други отрасли на преработващата промишленост, както и на далекосъобщенията.

Добре и своевременно разработените европейски стандарти могат да подпомогнат **иновациите** по няколко начина. Съществуващите стандарти могат да обобщават и разпространяват актуалните технически знания в различни технологични области. Също така те могат да улесняват въвеждането на иновативни продукти, като осигуряват оперативна съвместимост между нови и съществуващи продукти, услуги и процеси, например в областта на екопроектирането, интелигентните мрежи, енергийната ефективност на сградите, нанотехнологиите, сигурността и електронната мобилност. В някои случаи иновациите могат по-лесно да бъдат възприети от пазара, ако отговарят на съществуващите стандарти за безопасността, качеството и

¹⁶ COM(2010) 614.

¹⁷ COM(2010) 546.

¹⁸ „Quality Systems and Standards for a Competitive Edge“ (на J. Luis Guasch, Jean-Louis Racine, Isabel Sánchez and Makhtar Diop), Международна банка за възстановяване и развитие/Световна банка, 2007 г.

експлоатационните характеристики. Стандартите за оперативната съвместимост могат да подпомагат дадена технологична платформа, на която евентуално да се реализират други иновации, особено за услугите (например, като се използват LTE мобилни услуги като платформа за мобилни търговски решения или т. нар. „публични облачни изчислителни платформи“ за приложения във връзка с електронното управление).

На последно място, **стандартите могат да допринесат за „скъсяване на разстоянието“ между научните изследвания и пускането на пазара на продукти или предоставянето на нови услуги.** Стандартът може да обобщава резултатите от финансирани с публични средства научни изследвания, като по този начин ги направи достъпни като база за по-нататъшни иновации. Това може да бъде високоефективен механизъм за трансфер на знания и технологии. За съжаление пълният потенциал на стандартизацията в подкрепа на иновациите не е реализиран. Все още съществува нужда от по-добро разбиране на взаимодействието между различните начини, по които стандартите могат да стимулират развитието на иновациите.

Научните дейности имат ключов принос за процеса на стандартизация. Методите, процесите и материалите, които водят до стандартите, са установени, било частично или изцяло, чрез наличните научни знания. Несъмнено **научните изследвания на предрегулаторен етап** са необходима предпоставка за многобройни обещаващи промишлени приложения като начин за установяване на равнопоставеност за промишленото сътрудничество и на предсказуема регулаторна среда за бъдещето пазарно разработване.

Следва да се възприеме системен подход към научните изследвания, иновациите и стандартизацията, за да се подобри използването на резултатите от научните изследвания, да се подкрепят най-добрите идеи за достигането им до пазара и за по-широкото им възприемане от предприятията.

Когато стандарти с научен компонент трябва да се включат в политика на Европейския съюз, ще бъдат установени процедури, за да се гарантира, че те са обективни, стабилни и основани на балансиран научни доказателства, и отчитат въздействието в рамките на жизнения цикъл на продуктите и услугите. В допълнение към резултатите от значение за стандартизацията, получени в рамките на научноизследователски проекти, финансирани от ЕС и други източници, **Съвместният изследователски център на Европейската комисия ще осигури научни експертни знания в своите области на компетентност**, за да гарантира, че стандартите вземат предвид икономическата производителност и нуждите на обществото, като екологосъобразност, безопасност и сигурност. Осведомеността за потенциалното взаимодействие между научните изследвания, иновациите и стандартизацията също трябва да се увеличи чрез по-добро образование и обучение в областта на стандартите. Освен това стандартите могат да включват собствени технологии, особено в иновативните области. Поради това политиката по отношение на правата върху интелектуална собственост, която прилагат ЕОС, следва да се основава на точния баланс между интересите на собствениците на съответната технология и тези на потребителите ѝ, за да се избегнат ограниченията пред конкуренцията.

Европейските стандарти са важна крачка за превръщане на резултатите от научните изследвания в пазарни продукти и за утвърждаване на технологиите. Стандартите могат да имат ключова роля само ако вървят едновременно с разработването на технологиите и с **все по-бързите цикли за разработване на продуктите**. В миналото времето за разработка на проекта преди началото на работата по стандартизацията, последвано от 3 до 5 години за разработването на европейски стандарт, означаваше, че стандартите изоставаха твърде много спрямо бързо развиващите се технологии, като поради това понякога бяха неактуални при приемането им накрая. Това става все по-значим проблем, ако стандартите трябва да се използват като стратегическо средство за насърчаване на иновациите и на оперативната съвместимост на иновативни продукти. Вследствие на това определени сектори не искаха да започват процеса на стандартизация или не са в състояние да се възползват от положителните последици от стандартите, като например за оперативната съвместимост.

За да се преодолее тази слабост, от ключово значение са два фактора: първо, ефективно прогнозиране и планиране на стандартизацията и, второ, самото време, необходимо за разработване на стандартите. Прогнозите и предвижданията могат да допринесат, за да се прогнозираат нуждите от разработване на стандарти, като се свържат новите технологии и техните потребности от научни изследвания за бъдещи продукти и процеси, от една страна, със създаването на политиките, от друга. Могат да се извършат много подобрения в тези области, без да се подкопават основните ценности на системата за стандартизация, като отвореност, консенсус и доброволно прилагане на стандартите.

За да подобри планирането на свързаните със стандартизацията дейности, които извършва Европейската комисия, тя ще приема годишна **работна програма за стандартизацията**, както е посочено в придружаващото настоящия документ предложение за регламент. В тази работна програма ще бъдат набелязвани стратегическите приоритети за европейската стандартизация, мандатите¹⁹ и другите необходими дейности. Иновативните области ще бъдат подкрепяни по важност, като се използват механизмите, посочени във водещата инициатива „Съюз за иновации“, като например използването на иновативни партньорства и наблюдението на иновативните области от страна на Европейската комисия. Предложеният регламент също така ще модернизира процедурата за формулиране на възражения по хармонизираните стандарти, приети с оглед прилагането на законодателни актове на ЕС. Финансирането от страна на Комисията на европейската стандартизация ще се ръководи от приоритетите, набелязвани в годишната работна програма.

Повечето заинтересовани страни застъпват мнението, че **процесите на европейската стандартизация следва да се ускорят, опростят и модернизират**. Ето защо **финансовата подкрепа, оказвана от ЕС на ЕОС**, ще бъде използвана за непрекъснато подобряване на резултатите от дейността на ЕОС. В своите искания за стандарти Комисията ще поставя крайни срокове, а към финансирането ще се прилагат критерии, на които ще трябва да отговарят

¹⁹

Мандатите са искания, отправени до ЕОС за извършване на работа във връзка с планирането или разработването на стандарти.

ЕОС, свързани, наред с другото, с необходимото време за разработване на стандартите, подходящото представителство на заинтересованите групи, качеството, относимостта и актуалността на разработените стандарти. Целта на Комисията е да се намали средното време за разработване на европейските стандарти или европейските стандартизационни документи, изготвяни по искане на Комисията, с 50 % до 2020 г.²⁰.

Финансовата подкрепа ще зависи преди всичко от това, доколко **ЕОС подобряват ефикасността на системата за европейска стандартизация**, и от степента, в която централните секретариати постигат заложените цели. Последните вече предприеха някои стъпки, като създаването на съвместен център на CEN и CENELEC за управление с общ генерален директор. Сега обаче ЕОС трябва да модернизират своите вътрешни процеси, например чрез проучване и възприемане на най-добрите практики от други организации за разработване на стандарти и чрез подобряване на съвместната работа помежду си и с други организации. Също така ЕОС следва да увеличат осведомеността за съществуващите механизми за уреждане на спорове и да гарантират, че тези механизми водят до консенсус в рамките на подходящ срок.

Финансирането на дейността по стандарти, разработвани по мандати, ще остане основно средство за изготвяне на **стандартите, чиято главна функция е подпомагане на обществената политика и законодателството на ЕС**. Също така Комисията ще продължи да оказва съдействие за превода на хармонизираните стандарти на официалните езици на ЕС.

Действия

- (1) В съответствие с приложеното предложение за регламент Комисията ще изработва **годишна работна програма**, в която ще се набелязват приоритетите за европейската стандартизация и необходимите мандати, както и ще се определят съответните срокове. Комисията ще изготвя работната програма след широко обсъждане със съответните заинтересовани групи.
- (2) Комисията ще изисква **европейските стандарти за иновативни продукти и услуги** да се разработват и приемат бързо, например в областта на екопроектирането, интелигентните мрежи, енергийната ефективност на сградите, нанотехнологиите, сигурността и електронната мобилност.
- (3) Комисията ще прилага към финансирането на ЕОС следните условия: ЕОС да отговарят на **критериите по отношение на резултатите** и да изпълняват заложените **цели**, като, наред с другото, тя ще посочва, че ЕОС трябва да извършват подобрения във връзка с времето за разработване на стандартите и да модернизират своите работни процеси. ЕОС следва да намалят средното време за разработване на европейските стандарти или европейските стандартизационни документи, изготвяни по искане на Комисията, с 50 % до 2020 г. Освен това Регламентът ще опрости и съкрати продължителността на процедурата за формулиране на възражения във връзка с хармонизираните стандарти.

²⁰

Намаление на средното време за разработване от 36 месеца на 18 месеца до 2020 г.

- (4) Когато стандарти с научен компонент трябва да се включат в политика на Европейския съюз, Комисията ще предприема всички необходими мерки, за да се гарантира, че в основата на процеса на европейската стандартизация са залегнали **обективни, стабилни и балансиран научни доказателства**. В допълнение към резултатите от значение за стандартизацията от научноизследователски проекти, финансирани от ЕС и други източници, Съвместният изследователски център на Европейската комисия ще осигурява експертни научни знания в своите области на компетентност, за да гарантира, че стандартите вземат предвид аспектите във връзка с конкурентоспособността на икономиката и нуждите на обществото, безопасността/сигурността и въздействието върху околната среда през жизнения цикъл.
- (5) От ЕОС, държавите-членки и другите органи за стандартизация се очаква да подобрят **осведомеността и обучението** във връзка със стандартизацията и евентуалните връзки с научноизследователски проекти. Обществеността следва да бъде по-добре запозната със стандартизацията чрез обучение, дейности за повишаване на осведомеността и семинари по темата.

3. ИЗПОЛЗВАНЕТО НА СТАНДАРТИТЕ С ОГЛЕД НА КЛЮЧОВИТЕ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА, ПРЕД КОИТО Е ИЗПРАВЕНО ОБЩЕСТВОТО

В области от голямо политическо и икономическо значение стандартите могат да се използват със стратегическа цел, за да ускорят разработването на иновативни решения, включително чрез широкото използване на ИКТ. В XXI в. Европа е изправена пред многобройни стратегически предизвикателства, особено в сферите, където стандартите имат особено голям потенциал да подпомагат политиките на ЕС, като защита на потребителите, достъпност, изменение на климата, ефективно използване на ресурсите, сигурност и гражданска защита, защита на личните данни и правото на личен живот²¹ и използването на ИКТ за целите на оперативната съвместимост в рамките на единния пазар на цифрови технологии.

Стандартите имат важна роля в подпомагането на **защитата на потребителите**, особено чрез включването в стандартите на параметри във връзка с безопасността, осигуряващи презумпция за съответствие с Директивата относно общата безопасност на продуктите (ДОБП)²². Ето защо Комисията разработва предложение, с което възнамерява да даде възможност за по-бързо приемане на мандати за европейски стандарти и да укрепи ролята им в рамките на Директивата.

Стандартизацията вече се превърна в основно средство за **подобряване на достъпността за хората с увреждания и възрастните лица**. Около една десета от всички европейски граждани имат някакво увреждане и тъй като населението на Европа застарява, тази цифра ще се увеличава. Стандартите, които вземат под внимание съображенията във връзка с достъпността, следвайки принципа „Проектирано, за да е достъпно за всички“²³, имат голям потенциал за премахване на пречките и за пълноценното участие на хората с

²¹ COM(2010) 609 „Всеобхватен подход за защита на личните данни в Европейския съюз“.

²² Директива 2001/95/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 3 декември 2001 г. относно общата безопасност на продуктите.

²³ Мандат М 473 „Проектирано, за да е достъпно за всички“.

увреждания във всички аспекти на обществения живот. Принципът „Проектирано, за да е достъпно за всички“ допринася за подобряване на равния достъп на всички хора, наред с другото, до заетост, застроена околна среда, транспорт, лечебни заведения, информация и комуникация, образование, развлечения и култура. Стандартите, разработвани в съответствие с този принцип, могат също така да подпомагат иновациите и създаването на истински европейски единен пазар на достъпни продукти и услуги за хората с увреждания и възрастните лица. Процесите на европейската стандартизация, прилагани към социалните услуги, биха могли да бъдат начин за разпространение на **социалните иновации** сред широк кръг субекти и биха дали на доставчиците ясен стимул за осъществяване на напредък в правилната посока. Поради това изискванията по отношение на достъпността трябва да бъдат преразгледани във всички съответни дейности по стандартизацията, наред с другото, чрез по-голямо участие на организациите, представляващи хората с увреждания, експерти по въпросите на достъпността и други специалисти от тази област. Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания влезе в сила за ЕС на 22 януари 2011 г. и беше ратифицирана от 17 държави-членки, докато другите държави-членки са все още в процес на ратифициране. Съгласно Конвенцията държавите, които са страни по нея, трябва да насърчават т. нар. „универсално проектиране“ при изготвянето на стандарти и да развиват, обнародват и наблюдават прилагането на минимални стандарти за достъпността на съоръжения и услуги, които са отворени за обществеността или са предоставяни на населението. Работата по европейската стандартизация може да допринесе за прилагането на Конвенцията в Европа. Европейската стандартизация може да подпомага законодателството и политиките във връзка с **изменението на климата, екологосъобразния растеж и може да насърчава прехода към икономика с ефективно използване на ресурсите и ниски въглеродни емисии**. Стандартите насърчават ефективното използване на ресурсите, като включват изисквания към критериите за края на отпадъка, трайността и възможността за рециклиране. Стандартите за измерванията ще бъдат особено важни при оценка на емисиите и въздействието върху околната среда, като така ще дадат възможност за подобрения в екологичните показатели на продуктите и производствените процеси. В това отношение се насърчава използването на инструментите за анализ на жизнения цикъл, изготвени на равнището на ЕС²⁴. Стандартите са също така от основно значение за разработване на нови пазари за по-екологосъобразни продукти и услуги и за улесняване на достъпа на нови стопански субекти. В бъдеще ще е необходимо да се разгледат екологичните фактори при разработване на стандартите в други области, като този процес е известен като „включване на екологичните изисквания“²⁵. Комисията отчита напредъка, осъществен от ЕОС при подпомагане на лицата, разработващи стандартите, за набелязване и разбиране на основните екологични въздействия, и при установяване на възможността за разглеждането им на етапа на

²⁴ „International Life Cycle Database Handbook (<http://lct.jrc.ec.europa.eu/>)“; текуща работа по т. нар. „екологичен отпечатък“ на продуктите и предприятията (http://ec.europa.eu/environment/eussd/corporate_footprint.htm, http://ec.europa.eu/environment/eussd/product_footprint.htm).

²⁵ Вж. мандатите за екопроектирането, издадени за набор от продуктови групи, напр. M/439, M/450, M/451, M/469 и M/470.

разработване на стандарта. Независимо от това усилията за ефективно решаване на екологичните въпроси в рамките на НОС остават разпокъсани. Ето защо включването на екологичните изисквания следва да остане задача от голям приоритет за ЕОС и НОС. Особено НОС трябва да насърчават участието на екологичните неправителствени организации (наричани по-нататък „НПО“) в процеса на разработване на стандартите.

Ускоряването на стандартизацията е от основно значение при създаването на европейски пазар за свързани със сигурността продукти и вече е приоритет за Комисията²⁶. В сферата на сигурността времето, необходимо за стандартизацията, е от първостепенно значение за справяне с новите заплахи и ето защо следва да се използват пълноценно ускорените процедури за стандартизация. Освен това стандартите за определени приложения в сферата на сигурността, като скенери на летищата или преси за печатане на банкноти, следва да се предоставят само на субекти, които притежават съответните разрешителни за достъп до информация от значение за сигурността.

Действия

- (6) Комисията ще преразгледа **Директивата относно общата безопасност на продуктите**, при което възнамерява по-конкретно да увеличи ролята на европейските стандарти и да съкрати продължителността на процедурата за тяхното приемане.
- (7) Комисията ще разшири **стратегическото използване на стандартизацията** в подкрепа на **законодателството** и политиките **в областта на опазването на околната среда и достъпността** и в сферата на **гражданската сигурност и защита**.
- (8) Държавите-членки следва да гарантират **ефективното участие на заинтересованите групи, екологичните НПО и представителите на хората с увреждания и възрастните лица в стандартизацията на национално ниво**.
- (9) ЕОС и НОС следва да гарантират, че стандартите отчитат напълно факторите във връзка със защитата на потребителите, **опазването на околната среда и достъпността**, и да **насърчават участието на техните представителни заинтересовани групи**.

4. ПРОЦЕС НА РАЗРАБОТВАНЕ НА СТАНДАРТИТЕ С ПО-ШИРОКО УЧАСТИЕ

Солидността на даден доброволен стандарт зависи от степента на консенсус при разработването му, което е от ключово значение за възприемането и използването на стандарта от предприятията. Приемането на стандарта от другите заинтересовани групи е важно в областите, където стандартите се използват в подкрепа на обществената политика и законодателството. Към настоящия момент обаче не всички съответни заинтересовани групи са подходящо представени в процеса на стандартизация. Въпреки че МСП съставляват „гръбнака“ на европейската икономика, големите предприятия

²⁶

COM(2009) 691.

продължават да са по-добре представени в различните технически органи на европейската стандартизация. Това се дължи на факта, че МСП имат малко служители и трудно могат да си позволят да разпределят работата така, че един служител да има достатъчно време, за да участва в разработването на стандартите. Разходите от гледна точка на време, пътни разноски и членски вноски са твърде високи в пропорционално отношение.

Освен това **стандартизацията навлиза и в нови области**. Обикновено стандартите бяха изготвяни с оглед на техническата координация. Днес стандартите се разработват и за по-широка употреба в рамките на организациите, например за осигуряване на насоки във връзка със системите за управление, услугите или екологични и социални въпроси. Освен това, въпреки че стандартите се разработват от частноправни субекти, често по-традиционните стандарти имат значително въздействие върху по-широк кръг от обществото, като засягат безопасността и благоденствието на гражданите, ефикасността на мрежите, опазването на околната среда и други сфери на обществената политика.

Ето защо **МСП и заинтересованите обществени групи**, които представляват тези по-широки групи (например потребители, синдикати, екологични НПО, организации на и за хората с увреждания) **трябва да участват по-непосредствено в процеса на стандартизация**. Една от възможностите за ЕОС да изпълнят тази цел е да почерпят идеи от модела, използван за разработването на стандарта на ISO с насоките²⁷ относно социалната отговорност, т. нар. „алтернативен подход за изготвяне на стандарти“. Този модел е особено уместен за работа по обекти на стандартизацията с чувствително съдържание или от особен обществен интерес.

Понастоящем членството в ETSI е вече отворено за пряко участие от МСП. При CEN и CENELEC участието на МСП и заинтересованите обществени групи в разработването на европейски стандарти се осъществява в рамките на НОС. Това е последица от „**принципа на националното представителство**“, при който всички национални заинтересовани групи са представени от НОС в рамките на CEN и CENELEC. Предимството на този принцип е в това, че много голяма част от работата се извършва на национално ниво, така че разходите по участието, особено пътните разноски, могат да бъдат по-ниски и националните особености, например езика, могат да се вземат под внимание. Тъй като този принцип ще продължава да подпомага системата за стандартизация в рамките на CEN и CENELEC, НОС трябва да могат да осигуряват солидна платформа за формиране на консенсус. Въпреки че някои НОС осъществиха добър напредък в това отношение, други трябва да бъдат проактивни в по-голяма степен, за да включат заинтересованите групи, които обикновено не са участвали в процеса на стандартизация. В някои случаи цената на стандартите остава пречка за достъпа на МСП и заинтересованите обществени групи. Най-добрите практики, като специални цени или намалена цена за пакети стандарти, могат да отстранят тези пречки, като едновременно запазят или дори подобряват финансовата жизнеспособност на системата.

²⁷

ISO 26000.

Във всички свои дейности CEN, CENELEC и ETSI следват **основните принципи за стандартизацията**²⁸, установени от Световната търговска **организация** (наричана по-нататък „СТО“) в контекста на Споразумението за техническите пречки пред търговията²⁹. Предвид на критериите на СТО, ЕОС и НОС следва доброволно да разработят **схема с измерими показатели**, за да се **следи дали НОС отговарят на тези критерии** и за да се **гарантира непрекъснато усъвършенстване на системата за европейска стандартизация**.

Такава схема следва да формира основата за бъдеща **партньорска проверка** на НОС, която следва да включва други аспекти, като структура на разходите, прозрачност и ефикасност. Увеличеното сътрудничество между НОС, включително обменът на добри практики и туининг проектите, също ще допринесат за подобряване на резултатите от дейността на НОС.

Значително поле за действие съществува и за увеличаване на участието на МСП и заинтересованите обществени групи в европейските комитети за стандартизация, въпреки че въпросите във връзка с времето и разходите представляват значителни пречки пред достъпа. Макар че ЕОС предприеха мерки в посока на увеличение на участието на МСП и ползите за тях от стандартизацията, трябва да се предприемат и допълнителни действия. Поради това Комисията ще продължи да оказва финансова подкрепа за **участието на МСП и заинтересованите обществени групи в европейските комитети за стандартизация**³⁰. Също така тя ще продължи да подпомага европейските организации, представляващи МСП и заинтересованите обществени групи, като финансира дейностите на секретариатите им. Освен това CEN и CENELEC следва в пълна степен да прилагат препоръките от доклада „Достъпът на МСП до европейската стандартизация“³¹. Те следва също така да приспособят своите вътрешни правилници, за да укрепят ролята на европейските сдружения на МСП и заинтересованите обществени групи.

Действия

- (10) Комисията ще поиска от ЕОС да оценят въвеждането на **алтернативен работен процес с по-широко участие** (т. нар. „алтернативен подход за изготвяне на стандарти“), а именно за обекти, които са с чувствително съдържание или от особен обществен интерес.
- (11) Комисията ще поиска от ЕОС и НОС да прилагат доброволна схема, за да се следи дали НОС отговарят на критериите за членство на базата на **принципите от Споразумението на СТО за техническите пречки пред търговията**, и дали ЕОС осъществяват редовно наблюдение на съответствието с тези критерии.

²⁸ Основните принципи са прозрачност, отвореност, обективност, консенсус, ефективност, относимост и съгласуваност.

²⁹ Споразумение на Световната търговска организация за техническите пречки пред търговията: приложение 3в от Кодекса за добра практика за разработване, одобряване и прилагане на стандартите: >>>>>>>>http://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/17-tbt_e.htm.

³⁰ Например чрез Наръчника за участието на малките и средните предприятия в стандартизацията (Small and Medium Enterprises Standardisation Toolkit—SMEST 1 & 2).

³¹ de Vries, Blind, Mangelsdorf, Verheul, van der Zwann, „SME access to European standardization“, Роттердам, 2009 г.

Освен това Комисията ще поиска от ЕОС да ѝ докладват всяка година за резултатите от това наблюдение.

- (12) Комисията ще поиска също така от ЕОС и НОС да разработят система за **партньорски проверки** за активно наблюдение, наред с другото, на широкото участие в процеса на стандартизация.
- (13) Участието на **националните представителни организации на МСП и националните заинтересовани обществени групи** следва да се подкрепя от държавите-членки, включително чрез финансови средства, ако е целесъобразно.
- (14) Националните органи за стандартизация се насърчават да **предоставят** на МСП и заинтересованите обществени групи **стандарты на специални цени или пакети стандарты на намалена цена**.
- (15) Позицията на **европейските сдружения, представляващи МСП и заинтересованите обществени групи**, следва да се укрепи, наред с другото, чрез непрекъсната финансова подкрепа от страна на Комисията.

5. СТАНДАРТИЗАЦИЯТА И ЕВРОПЕЙСКИЯТ ЕДИНЕН ПАЗАР НА УСЛУГИ

Процъфтяващ и напълно функциониращ европейски единен пазар е ключът към осъществяване на целите по стратегията „Европа 2020“, както е посочено във водещата инициатива „За Акт за единния пазар“³². Основите на единния пазар са четирите свободи на движение, а именно на хора, стоки, услуги и капитали. В една от тези области системата за европейска стандартизация вече допринесе значително, основно чрез т. нар. „нов подход“, за законодателството, насочено към предотвратяване на създаването на технически пречки пред търговията.

Въпреки че европейските стандарти вече широко се използват в областта на транспорта и логистиката, пощенските услуги и мрежите и услугите в областта на електронните комуникации, **доброволните европейски стандарти имаха по-малка роля за реализирането на единния пазар на услуги и за подпомагане за конкурентоспособността на този ключов сектор на европейската икономика**. Днес услугите са един от основните „двигатели“ на икономиката на ЕС, като съставляват повече от две трети от БВП на ЕС и са в основата на създаването на нови работни места през последните години. Единният пазар на услуги обаче не е разгърнал пълния си потенциал, тъй като в неговите рамки продължават да съществуват многобройни правни и административни пречки. В тази връзка стандартите имат огромен потенциал, за да допринесат за по-европейски и процъфтяващ сектор на услугите, а оттук и за по-иновативна и по-конкурентоспособна икономика, като подобряват оперативната съвместимост и качеството на услугите.

Напредъкът в разработването на европейските стандарти за услуги обаче беше по-бавен и в последните години се наблюдаваше бързо увеличение на стандартите за услуги, което беше по-скоро на национално ниво, отколкото на

³²

COM(2010) 608.

европейско равнище (453 нови национални стандарта през 2005—2009 г. срещу само 24 европейски стандарти). Възможно е това увеличение на националните стандарти да създаде пречки пред предоставянето на услуги в рамките на ЕС, тъй като изисква от предприятията да се приспособяват към постоянно увеличаващ се брой различни национални стандарти в единния пазар.

Ето защо съобщението на Комисията „Акт за единния пазар: дванадесет лоста за насърчаване на растежа и укрепване на доверието“ включва между посочените в него дванайсет ключови приоритетни действия, които трябва да бъдат предприети от институциите на ЕС преди края на 2012 г., **разширяването на системата за европейска стандартизация, така че да обхване и услугите. Ето защо предложеният регламент за европейската стандартизация включва в обхвата си и доброволни стандарти за услуги**, за да се ограничи вероятността от наличие на противоречащи и многобройни национални стандарти, като едновременно с това се даде възможност на Комисията, след надлежно разглеждане, да издава мандати с искане за разработване на европейски стандарти за услуги. От отговорите в рамките на общественото обсъждане на реформата на системата за стандартизация е видна широката подкрепа за това предложение. Предложеният регламент обаче няма да разширява към услугите уведомяването за проекти за задължителни правила, което съществува за продуктите, тъй като това не е предметът му. Предложението не внася изменения в тази система, съгласно която трябва да се уведомяват Комисията и другите държави-членки за проектите за технически регулации за продуктите и услугите за информационното общество. Разширяването на тази система към сферата на услугите може да бъде разгледано при прегледа на Директива 98/34/ЕО.

Европейските стандарти за услуги трябва да вземат предвид обществения интерес и да се основават на консенсус и потребностите на пазара, при което да се отчитат приоритетно нуждите на стопанските субекти и заинтересованите групи, пряко или косвено засегнати от стандартите. Ето защо Комисията възнамерява да се консултира със заинтересованите групи от сектора на услугите, за да гарантира, че всеки бъдещ стандарт наистина ще отговаря на това изискване за относимост към пазара. **Групата на високо равнище по въпросите на услугите за бизнеса**, предложена в съобщението на Комисията „За Акт за единния пазар“³³, следва също така да се използва като форум за обсъждане на тези и други въпроси във връзка със стандартизацията в областта на услугите. Трябва да се отбележи, че огромната част от предприятията в сектора на услугите са малки предприятия. Поради това участието на МСП и заинтересованите обществени групи е от ключово значение за процеса на стандартизация.

Действия

- (16) **Стандартите за услуги** ще бъдат включени в обхвата на придружаващия нов регламент за стандартизацията.

³³

COM(2010) 608.

(17)	При формулирано искане от страна на стопански субекти и след обсъждане със заинтересованите групи, за сферата на услугите Комисията ще иска разработването на доброволни стандарти, които да са на базата на консенсус и нуждите на пазара и да отчитат обществения интерес.
(18)	Комисията ще създаде група на високо равнище по въпросите на услугите за бизнеса , която също ще разглежда въпроси във връзка със стандартите в отделните отрасли.

6. СТАНДАРТИЗАЦИЯТА, ИНФОРМАЦИОННИТЕ И КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ (ИКТ) И ОПЕРАТИВНАТА СЪВМЕСТИМОСТ

На ИКТ се дължат 5 % от европейския БВП, като годишната му пазарна стойност възлиза на 660 млрд. EUR. Въпреки това икономическото въздействие не отразява отражението на ролята на ИКТ за ръста на производителността на всички други стопански отрасли. Освен това ИКТ пряко засягат живота на гражданите, тъй като в ЕС повече от 250 млн. души ежедневно използват Интернет и почти всички европейски граждани имат мобилен телефон. Този факт вече дълбоко промени търговския обмен и обществото в много отношения и тези промени ще се ускорят в бъдеще: атрактивното съдържание и услугите, предоставяни в ефективна интернет среда, стимулират търсенето на по-голяма скорост и капацитет, което на свой ред ще създаде нови стопански възможности и още по-иновативни услуги.

Трябва да има стандарти, за да се гарантира оперативната съвместимост между устройства, приложения, хранилища на данни, услуги и мрежи, за да може Европа да извлече пълните ползи от ИКТ. Използването на стандартите трябва също така да се насърчава, включително чрез обществени поръчки и съответни политики и законодателни актове на ЕС.

В същото време, както изключително много се промениха ИКТ, така се промени и стандартизацията в тази сфера. Наред с традиционните организации по разработване на стандарти, специализираните и, в по-голямата си част, световни **форуми и консорциуми** в областта на **ИКТ** станаха по-активни и някои от тях се наложиха като водещи организации за разработване на ИКТ стандарти. Тези водещи организации също обикновено прилагат правила, процеси и процедури, които до голяма степен съответстват на тези, които са установени от СТО за международните организации за стандартизация. Въпреки че ЕОС вече положила значителни усилия, за да си сътрудничат по-тясно с форумите и консорциумите, стандартите, които се изготвят от тях, не са включени в европейските стандарти.

Необходимо е да се достигне поне подходящо равнище на оперативна съвместимост и да се гарантира, че възложителите от публичния сектор могат да получават оперативно съвместими услуги и приложения в областта на ИКТ. Това следва да се реализира, като се отчитат съвременните технологии, където по-скоро форуми и консорциуми, а не толкова ЕОС, се занимават със задачите на стандартизацията в области като Интернет и световната мрежа (*World Wide Web*). За целта Комисията изготви за обществено обсъждане подробни предложения за модернизиране на европейската стандартизация в областта на

ИКТ под формата на Бяла книга³⁴. Предвид на положителните реакции на Бялата книга сега Комисията ще придвижи напред тези предложения.

Както е предвидено в Програмата в областта на цифровите технологии за Европа³⁵, с Регламента ще се създаде система, с която най-релевантните **ИКТ стандарти, разработени от водещи световни форуми и консорциуми в сферата на ИКТ**, ще могат да се използват в областта на обществените поръчки, за да се избегне блокирането на конкуренцията и за да се насърчава нейното развитие при предлагането на оперативна съвместими услуги, приложения и продукти в ИКТ. В някои случаи, в зависимост от политиките и стратегическите инициативи, от архитектурите и рамките за оперативна съвместимост в областта на ИКТ, въвеждането на стандартизирани в световен план интерфейсове може да се превърне в изискване в областта на обществените поръчки, при условие че са спазени принципите за отвореност, равнопоставеност, обективност и недискриминация, както и разпоредбите на директивите за обществените поръчки.

Избраните ИКТ стандарти ще **допълнят европейските стандарти** и трябва да отговарят на **критериите за качество**. Критериите, които засягат процесите на разработване на стандарти и самите стандарти, обхващат въпроси, като отвореност, прозрачност и неутралност, и налагат същите минимални изисквания, като тези, прилагани от ЕОС при разглеждането на въпроси, свързани с правата върху интелектуална собственост.

Комисията все повече ще използва избрани ИКТ стандарти, разработени от организации за изготвяне на стандарти, различни от ЕОС, с оглед на европейските политики, при условие че тези стандарти отговарят на критериите за качество, особено когато трябва допълнително да се увеличи оперативната съвместимост между устройства, приложения, хранилища на данни, услуги и мрежи. Например в променящата се среда на т. нар. „облачни изчисления“ работата по стандартизацията е разпокъсана, а самите стандарти са многобройни. Необходими са усилия, за да се гарантира, че тези стандарти са полезни с оглед гарантиране на избора на потребителите чрез оперативна съвместимост и преносимост на данните.

Ако Европа иска да разполага своевременно с ИКТ стандартите, които са ѝ необходими, трябва да се установят **постоянен диалог** между органите на публичната власт и заинтересованите групи и диалог между организациите за разработване на стандарти, включително форуми и консорциуми. Също така Комисията ще продължи да обсъжда със заинтересованите групи начините за по-нататъшно увеличение на прозрачността и предсказуемостта при разглеждането на правата върху интелектуална собственост при стандартизацията в ИКТ. Паралелно Комисията ще подпомага и насърчава ЕОС да задълбочават сътрудничеството си с форуми и консорциуми, особено във връзка с интегрирането на спецификации на форуми/консорциуми в системата за европейска стандартизация, например чрез ускорени процедури.

³⁴ Модернизиране на стандартизацията в сферата на ИКТ в ЕС – Пътят напред, COM(2009) 324, 3.7.2009 г.

³⁵ COM(2010) 245.

Действия

- (19) Приложеното предложение за регламент ще даде възможност за позоваване в документацията във връзка с обществените поръчки на **избрани ИКТ стандарти**, които са широко приети от пазара и отговарят на набор от критерии за качеството на базата на принципите на СТО за международните процеси на стандартизация, в областите, където ЕОС не са активни, където стандартите на ЕОС не са възприети от предприятията или където тези стандарти не са повече актуални.
- (20) В **политиките на ЕС** Комисията все повече ще използва **избрани ИКТ стандарти**, които отговарят на същия набор от критерии, особено когато оперативната съвместимост между устройства, приложения, хранилища на данни, услуги и мрежи трябва да се увеличи.
- (21) През 2011 г. Комисията ще създаде и ще ръководи специална **многостранна платформа от заинтересовани групи** с оглед консултиране на Комисията по въпроси във връзка с прилагането на политиката по стандартизацията в областта на ИКТ, включително работната програма за стандартизацията в ИКТ, залагането на приоритети в подкрепа на законодателството и политиките и набелязването на спецификации, разработени от световни форуми и консорциуми в областта на ИКТ.
- (22) Държавите-членки следва да **увеличат използването на стандарти, включително избрани ИКТ стандарти, в областта на обществените поръчки в сферата на ИКТ**, за да насърчават оперативната съвместимост и иновациите и за да се избегне блокирането на конкуренцията.
- (23) От ЕОС се очаква да продължат да подобряват процесите за **включването на ИКТ стандартите, разработени от други организации по изготвяне на стандарти, в системата за европейска стандартизация**, например чрез ускорени процедури.

7. СТАНДАРТИТЕ И УВЕЛИЧАВАНЕТО НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА НА ЕС НА СВЕТОВНИЯ ПАЗАР

Европа вече има водеща роля в международната стандартизация чрез европейските НОС, всички от които са членове на ISO и IEC. Стандартите имат значима роля в **подпомагане на конкурентоспособността на европейските предприятия на световния пазар**, като им дават възможност да имат достъп до чуждестранни пазари и да създават бизнес партньорства в целия свят³⁶.

Ето защо системата за европейска стандартизация отчита предимството, с което се ползват международните стандарти, чрез споразуменията от Виена и Дрезден, които установяват рамката за сътрудничеството между ЕОС и международните органи за стандартизация. По-конкретно международните стандарти допринасят за отстраняване на пречките пред търговията вследствие

³⁶ Водеща инициатива от стратегията „Европа 2020“ за търговията, растежа и световните дела, COM(2010) 612.

на разликите в техническите регулации на различните държави и са средство с голям потенциал за насърчаване на регулаторното сближаване. Поради това, когато е възможно, европейските стандарти следва да се базират на международно приетите стандарти на ISO, IEC и ITU. Ето защо следва да се разгледат допълнителни възможности за по-голяма съгласуваност с международните стандарти. Европейските стандарти са необходими в области, където международните стандарти не съществуват или не обслужват адекватно легитимните регулаторни и политически цели. Когато европейските стандарти се отклоняват от съществуващите международни стандарти, следва накратко да се изложат причините за тази разлика.

Докато ЕС и ЕАСТ поеха ангажимент да прилагат всички международни стандарти, които са съвместими с ценностите на европейската стандартизация, като отменят противоречащите европейски стандарти, никоя друга държава или регионална организация не е поела такъв всеобхватен ангажимент за използване на международните стандарти. Ето защо ЕС ще продължи да **насърчава използването на международните стандарти**, ще остане проактивен с оглед на избягването на протекционистичните мерки и ще очаква сходно поведение от партньорите си.

Често Европа е новатор при разработването на нови видове търгуеми стоки, услуги и технологии, например в области като електрическите автомобили, сигурността, енергийната ефективност и интелигентните мрежи. Заемайки челно място в разработването на европейски или международни стандарти в тези области, Европа може да максимизира предимствата и да увеличи конкурентоспособността на европейската промишленост. **Ето защо органите за стандартизация в ЕС следва да продължат да изготвят предложения за международни стандарти** в областите, в които Европа е световен лидер, за да се извлече максимална полза от европейското конкурентно предимство. Международната стандартизация ще бъде също така важна при справяне с предизвикателствата пред обществото, като изменението на климата, достъпността и условията на живот на едно застаряващо население. Ефективните действия ще изискват по-голямо сътрудничество между ЕОС и техните международни партньори в подготвителната фаза на разработването на стандартите.

Европейската стандартизация може да служи като база за съседните държави и други региони по света. Системата за европейска стандартизация следва да се насърчава чрез по-голямо и по-добре координирано популяризиране и чрез инициативи за техническа подкрепа, например за увеличение на участието на развиващите се и най-слабо развитите държави в работата по международната стандартизация, или чрез подпомагане на изграждането на експерти по стандартизацията и регулирането на вътрешния пазар в трети държави.

Тъй като в търговската политика на ЕС се обръща особено внимание на **САЩ, Китай, Русия, Япония, Индия и Бразилия**, е важно за икономическите ни отношения с тези държави да се задълбочи сътрудничеството с тях в областта на стандартизацията. В тази връзка Комисията особено радушно приветства резултатите от Трансатлантическия икономически съвет (TEC) и Форума за регулаторно сътрудничество на високо равнище (HLRCF) за подобряване на

сътрудничеството на по-ранен етап между ЕС и САЩ в областта на енергийната ефективност, електрическите автомобили, достъпността и интелигентните мрежи. Сътрудничеството между Комисията и Китай показва също така обещаващи резултати и сходни инициативи следва да се приемат с други партньори, като Индия например.

В рамките на **европейската политика за съседство** се изтъкват предимствата на регулаторния модел на ЕС и партньорите се насърчават да се възползват от предимствата на една обща регулаторна среда. Няколко партньори вече възприеха широкообхватен подход за съгласуване със стандартите на ЕС и работят по изпълнението на ангажиментите си за приемане на тези европейски стандарти с оглед на договаряне на задълбочени и всеобхватни споразумения за свободна търговия (DCFTA) с ЕС.

По-широкото използване на доброволни международни стандарти в регулирането е също така средство с голям потенциал за регулаторно сближаване между отделните държави и търговски съюзи, за да се гарантира правилното функциониране на световните пазари, включително финансовите. Ето защо при търговските преговори и разговорите във връзка с регулаторната политика Европейската комисия и държавите-членки следва да продължават да насърчават регулаторното сближаване и да използват съществуващите секторни инициативи, които включват стандартизация. Също така ЕС следва да работи със своите международни партньори за насърчаване на използването на доброволни международни стандарти в регулаторната политика и за увеличаване на отвореността, прозрачността и качеството/ефективността на съответните ни процеси.

ЕОС вече си сътрудничат и координират своите дейности с международните си партньори. **Те следва съвместно да сключват допълнителни споразумения с признатите органи за стандартизация в трети държави и региони.**

Действия

- (24) Комисията ще продължи да **насърчава засиленото сближаване с международните стандарти, използването на доброволни стандарти в регулаторната политика и на съществуващи секторни инициативи за регулаторно сближаване** в контекста на разговори във връзка с регулаторната политика и на търговски преговори. Комисията ще подкрепя и насърчава провежданите понастоящем разговори във връзка с регулаторната политика, особено онези, в които експлицитно е включена стандартизацията, и ще разгледа възможността за започване на други разговори с нови партньори.
- (25) Комисията ще предоставя **техническо съдействие** на държави и региони с оглед на насърчаване на участието им в работата по международната стандартизация.
- (26) Чрез подкрепата на **експертите по европейската стандартизация** в държавите със стратегическо търговско значение за ЕС, Комисията ще укрепи сътрудничеството си с техните органи за стандартизация.

- (27) Комисията очаква от ЕОС и НОС да изготвят повече **предложения за международни стандарти в областите, в които Европа е световен лидер**. Освен това Комисията ще поиска от ЕОС активно да следят за европейските резултати в международната стандартизация и да ѝ докладват всяка година по този въпрос.
- (28) **От ЕОС се очаква да действат съвместно по международните въпроси** и да укрепват съществуващото сътрудничество със своите международни партньори. Това подобро сътрудничество следва да включва иновативни области на разработване на стандарти и по-нататъшно насърчаване на механизмите за съвместно изготвяне на стандарти.

8. ПРОСЛЕДЯВАНЕ НА НАПРЕДЪКА И РАЗРАБОТВАНЕ НА СТРАТЕГИЯ СЛЕД 2020 Г.

Комисията ще започне прилагането на дейностите си веднага, макар че е възможно някои дейности да изискват влизането в сила на придружаващия регламент, в най-добрия случай на 1-ви януари 2013 г.

До 2013 г. най-късно ще започне **независим преглед** за оценка на осъществяването на стратегическите цели на това съобщение. Неговата основна цел ще бъде оценка в дългосрочен план на възможността на системата за европейска стандартизация да се приспособи към бързо променящата се среда и да допринесе за стратегическите вътрешни и външни цели на Европа, особено в областта на индустриалната политика, иновациите и технологичното развитие. При него също така ще се разгледа адекватността на системата за европейска стандартизация с оглед на нуждите на пазара, възможността за по-широко участие в нея и представителността. В тази връзка при него също така ще се проучи въпросът, дали следва да се предостави право на глас в ЕОС на избрани европейски организации, представляващи МСП и заинтересованите обществени групи. Освен това при прегледа също така ще се прецени по какъв начин системата за европейска стандартизация може да подпомага европейските стандарти извън единния пазар в условията на една глобализирана икономика. Комисията ще гарантира също така пълното съответствие с многогодишната финансова рамка, прилагана след 2013 г., и с разпоредбите на Финансовия регламент. Също така при независимия преглед ще се осигури полезна информация за набелязване на стратегическите приоритети за стандартизацията след 2020 г. Тези приоритети ще осигурят стабилна база за европейската политика на стандартизация, като гарантират, че стандартизацията ще продължи да има важна роля за бъдещето на Европа.

Действие

- (29) Най-късно през 2013 г. ще започне **независим преглед** за оценка на напредъка спрямо стратегическите цели и на резултатите от сегашното управление в системата за европейска стандартизация. Ще бъдат разгледани мерки за ускоряване на стандартизацията, увеличаване на участието в нея и ефикасността ѝ, като едновременно с това се запази стратегическата позиция на ЕС спрямо неговите основни търговски партньори. Комисията ще гарантира също така съответствието с многогодишната финансова рамка, прилагана след 2013 г., и с разпоредбите на Финансовия регламент.